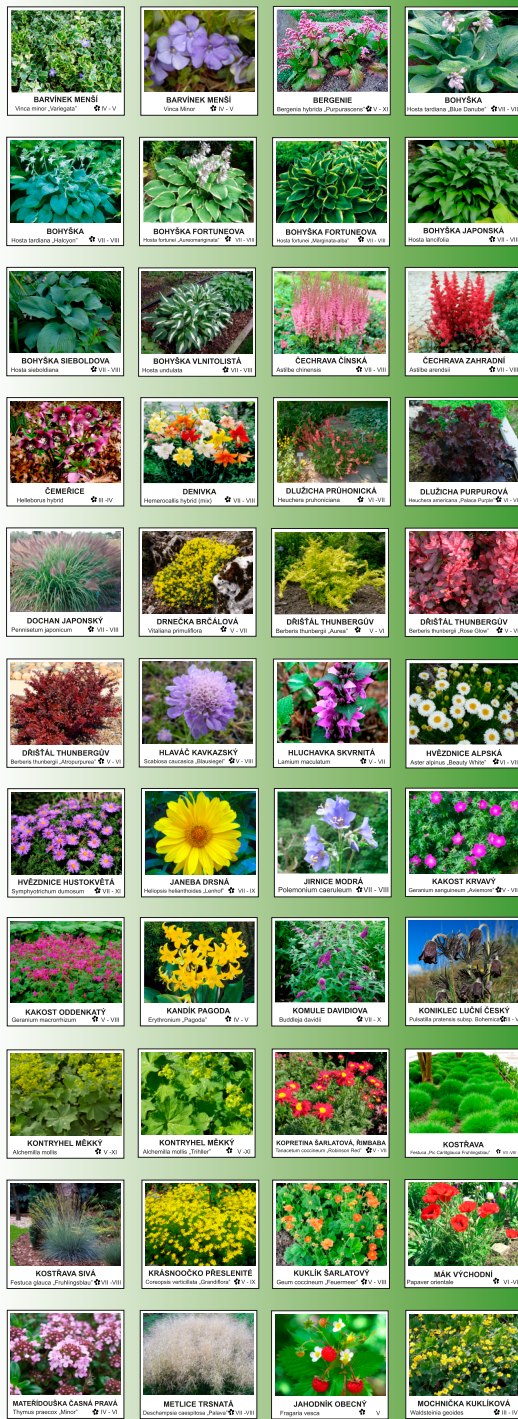

ARBORETUM ŽAMPACH

BYLINNÉ PATRO

Bylinné patro představuje ve většině ekosystémů patro s největší biodiverzitou – rozmanitostí života v přírodě na úrovni genetické (genová variabilita v rámci populace nebo druhu), druhové (rozmanitost na úrovni druhů) a ekosystémové (více společností a ekosystémů). Světový fond ochrany přírody definoval v roce 1989 biodiverzitu jako „bohatství života na Zemi, miliony rostlin, živočichů a mikroorganismů, včetně genů, které obsahují, a složité ekosystémy, které vytvářejí životní prostředí“ (příklad podle Kindimanna a Jersákové in Wikipedie – Biologická diverzita). Monokultury, tedy plochy osázené jedním druhem plodiny, patří k nejnáchylnějším na útoky škůdců (hmyz, hlodavci, větší býložravci atd.), zatím co bujná rozmanitá vegetace a druhová pestrost nás může zbavit problémů s přemnožováním jednotlivých organismů, protože začne fungovat přirozený potravní řetězec. Zároveň, ale nemusí vždy platit, že čím více druhů, tím větší stabilita ekosystému.

BYLINNÉ PATRO V ARBORETU

Z pohledu krajinářství, krajinářské architektury, perenářství a okrasného zahradnictví je bylinné patro chápáno, jako součást kompozice a zároveň funkční prvek s výskytem např. květnaté louky, koseného společenstva a trávníků, hajního podrostu, perennových rabat, společenstev okrajů lesa, letnickových záhonů – ornamentálních i smíšených, alpinů, perennemiů a smíšených záhonů peren, designové monokultury a břehových či mokřadních společenstev. Arboretum Domova pod hradem Žampach má ve svých zámeckých parcích zastoupenou především květnatou louku, kosené společenstvo a trávníky, ale také perennemi – smíšené trvalkové výsadby, včetně podrostu. Pojem podrost vyjadřuje zejména prostor pod stromy a keři, tedy oblast tzv. zeleného stínu.

Dále se v dolním parku arboreta vyskytují břehová a mokřadní společenstva. Smíšené trvalkové výsadby mají vyšší stupeň autoregulace a vytváří zde atraktivní i dynamickou výsadbu v průběhu sezóny s proměnlivostí v letech. Úžitím mulče a střerku dochází ke snižování nákladů na pletí a zalévání. Trvalkové výsadby jsou rovněž místem pro výskyt bezobratlých živočichů a zvyšují biodiverzitu v dané lokalitě. „Autoregulaci se zde mini vzájemně vazby (pozitivní i negativní) mezi jednotlivými rostlinami, výsledkem životních strategií dochází k dynamické rovnováze, člověk pouze usměrňuje“ (A. Baroš, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. PRŮHONICE, 2011).

VZÁCNÉ A OHROŽENÉ DRUHY V ARBORETU

Součástí bylinného patra Arboreta Domova pod hradem Žampach jsou také některé vzácné a ohrožené druhy bylin. Patří k nim např. Anemone sylvestris, Erica Carnea, Leucocjum vernum, Pulsatilla pratensis subsp. Bohemica, Thymus praecox Minor a jsou uvedené i v seznamu červených kniharů rostlin České republiky a dále také v platné legislativě ČR. (v současnosti – zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., v platném znění s prováděcí vyhláškou.) Více informací o problematice červeného seznamu a platné legislativě je přístupno z: <http://botany.cz/cs/cerveny-seznam/> <http://botany.cz/cs/chrane-rostliny/>.

POTRAVNÍ ŘETĚZCE

PASTEVNÉ KOŘISTNICKÝ - vede od primárních producentů přes konzumenty 1. stupně (fytofágy) k zoofágům predátorům – konzumentům dalších stupňů. V návazných stupních velikost těla organismů zpravidla roste. Se zvětšováním těla konzumentů se snižuje jejich hustota, u predátorů tak roste jejich lovecký revír. Konzumenti představují jeden z hlavních a významných stupňů. DEKOMPOZIČNÍ (ROZKLADNÝ) ŘETĚZEC - vede od primárních producentů k odumřelé rostlinné hmotě a přímo k destruktivním organismům, které rozkládají v ekosystému organickou hmotu na jednodušší látky, až reducentům (organizmům rozkládajícím mrtvou organickou hmotu na nižší látky. Tento proces vede k rychlé mineralizaci vytvořené organické hmoty. Početnost jedinců s následným stupněm roste, zmenšuje se však jejich velikost. Iničiálními dekompozitory jsou zpravidla živočišné (hmyz, roztoči, ale i houby, finálními pak mikroorganismy. Rychlost dekompozice rozhoduje o intenzitě následného cyklu primární produkce – dostupnost živin. PARAZITICKÝ ŘETĚZEC - zdrojem potravy parazitů je hostitel, rostlina či živočich. Dalším je pak hyperparazit, parazitující na parazitu jiného organismu. Velikost těla parazitů se postupně zmenšuje, početnost opět roste. Vztahy mezi hostiteli skými organismy a vývojovými stádií parazitů jsou velmi pestré a komplikované. V lesích mírného pásma výrazně převládá dekompozici řetězec, kde až 90 % PP (primární produkce) je přímo rozkládáno. Podrobné informace o PP jsou přístupné z: http://fle.czu.cz/~ulbrichova/Skripta_EKOL/produkce/produkce.htm

POTRAVNÍ ŘETĚZEC PASTEVNÉ KOŘISTNICKÝ

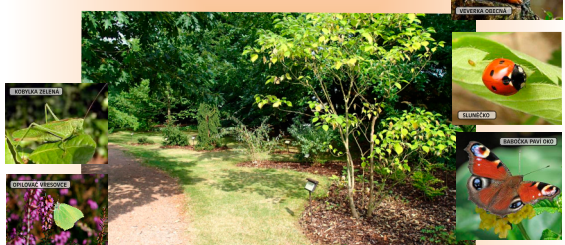

PRIMÁRNÍ PRODUKCE

Předpokladem toku energie a koloběhu látek (biologických cyklů) je schopnost živých soustav vytvářet organické látky z látek anorganických a poutat v nich sluneční energii formou chemických vazeb. V tom spočívá základní význam nejdůležitějších funkčních složek ekosystémů, primárních producentů. Koloběh látek a tok energie probíhá v ekosystémech jednosměrně a ireverzibilně (nezvratně). Vytváří se velice komplikovaná trofická (potravní) struktura ekosystémů. Každý druh zabírá v ekosystému jistou trofickou, potravní niku (nároky na potravu). Ta je dána jeho potravními možnostmi v daném ekosystému. Dále je velice významný pojem ekologické niky. Představuje začlenění druhu ve strukturu a funkci ekosystému. Jinými slovy soubor jeho nároků. Potravní (i ekologické) niky jednotlivých druhů se přitom často překrývají.

PRIMÁRNÍ PRODUKCE

Zelené rostliny (producenti) mají schopnost vázat sluneční energii pomocí fotosyntetické asimilace, svými kořeny vstřebávají nerostné látky do listů, kde probíhá asimilace. Různé druhy živočichů zde mohou působit jako kořisti nebo zjevně, rostliny jako potravu i látky, které se postupně vstřebávají do země (např. tělci listů).

Rostliny bylinného patra - horní zámecký park

